

PROGRAM DOKTORANCKIEJ SZKOŁY LETNIEJ

1. NAZWA:

Parlament i obywatele

2. NAZWA W J. ANG.:

Parliament and citizens

3. JĘZYK WYKŁADOWY:

polski
angielski (jedne zajęcia)

4. JEDNOSTKA PROWADZĄCA SZKOŁĘ LETNIĄ:

Wydział Prawa i Administracji

5. CELE KSZTAŁCENIA:

Celem szkoły jest analiza kluczowych problemów wyłaniających się ze współczesnej debaty o **demokracji, parlamentarystyce i obywatelstwie**. W toku dziesięciu spotkań, prowadzonych przez **przedstawicieli nauki i praktyki prawa, politologii, historii i innych dyscyplin społecznych i humanistycznych**, omawiane będą koncepcje i spory dotyczące takich zagadnień jak: aksjologia demokracji parlamentarnej i granice władzy prawodawcy, nowe i stare, europejskie i pozaeuropejskie postaci parlamentarystyki, problemy reprezentacji politycznej i rola partii politycznych, rozdzźwięk między teorią a praktyką rządzenia, dwuizbowość parlamentu i jej wpływ na kształt demokracji, manipulacje, populizm i rola ekspertów, obywatelstwo i społeczeństwo obywatelskie w Polsce i Unii Europejskiej, problemy tożsamości demokratycznej i ponadnarodowej, rola czynników partykularnych w Europie. Równocześnie część zajęć będzie miała na celu **wzbogacenie warsztatu uczestników_czek o nowe metody i narzędzia badawcze** (właściwe zarówno prawu, jak i innym dyscyplinom społecznym i humanistycznym) oraz przekazanie wiedzy i **umiejętności przydatnych w działalności dydaktycznej i planowaniu własnego rozwoju naukowego**.

6. POZIOM KSZTAŁCENIA ZGODNY Z PRK:

8 PRK

7. ŁĄCZNA LICZBA GODZIN ZAJĘĆ (PO 45 MINUT) I PUNKTÓW ECTS:

62 godziny zajęć + 78 godzin pracy własnej = **120 godzin, 5 ECTS.**

8. EFEKTY KSZTAŁCENIA DLA SZKOŁY LETNIEJ

Efekty kształcenia	Odniesienie do charakterystyk PRK
WIEDZA	
Doktorant_ka po ukończeniu szkoły letniej:	
zna w pogłębionym stopniu współczesne koncepcje państwa, konstytucji, demokracji, suwerenności, praw człowieka, parlamentaryzmu i obywatelstwa oraz identyfikuje zagadnienia sporne i dyskusyjne w tym zakresie	P7S_WG, P7S_WK
potrafi określić aksjologię demokracji parlamentarnej	P7S_WG, P7S_WK
zdaje sobie sprawę, że prawo i konstytucja funkcjonują na trzech poziomach: tekstu pisanego, doktryny i praktyki stosowania	P7S_WG, P7S_WK
zna w pogłębionym stopniu najważniejsze pojęcia, zasady, normy i instytucje prawa konstytucyjnego, w tym prawa parlamentarnego, i prawa UE	P7S_WG, P7S_WK
dostrzega wpływ czynników pozaprawnych, w tym społecznych i kulturowych, na kształt systemu konstytucyjnego, w tym parlamentarnego	P7S_WG, P7S_WK
rozumie charakter związków między prawem a innymi dziedzinami i dyscyplinami nauki, w szczególności politologią i historią, oraz identyfikuje i szczegółowo analizuje te związki w odniesieniu do konkretnych rozwiązań ustrojowych	P8S_WG, P8S_WK
posiada pogłębioną wiedzę dotyczącą rynku wydawnictw naukowych w Polsce, w szczególności w obszarach nauk humanistycznych i społecznych, oraz zasad kwalifikacji tekstów naukowych do publikacji	P8S_WG, P8S_WK
potrafi opisać dynamikę i główne kierunki rozwoju naukowego w obszarze nauk o państwie i prawie	P8S_WG, P8S_WK
UMIEJETNOŚCI	
Doktorant_ka po ukończeniu szkoły:	
formułuje własny pogląd we współczesnych sporach dotyczących państwa, konstytucji, demokracji, suwerenności, praw człowieka, parlamentaryzmu i obywatelstwa	P8S_UW, P8S_UK
potrafi prowadzić badania prawnoporównawcze współczesnych kultur, systemów i instytucji polityczno-prawnych	P8S_UW, P8S_UK

potrafi sformułować ustną i pisemną wypowiedź z zakresu prawa konstytucyjnego i ustrojoznawstwa adresowaną do prawników i przedstawicieli innych nauk – zgodnie z rygorami warsztatu naukowego i w atrakcyjny sposób	P8S_UW, P8S_UK
doskonali umiejętność udziału w dyskusji naukowej na tematy związane z prawem i naukami politycznymi, w tym umiejętności retoryczne	P7S_UW, P7S_UK
potrafi przygotować tekst naukowy z zakresu tematyki poruszanej w ramach szkoły mający szansę na publikację w dobrym czasopiśmie naukowym	P8S_UW, P8S_UK, P8S_UO, P8S_UU
śledzi nowe metody i paradygmaty badawcze	P8S_UW, P8S_UK
jest gotów do krytycznej oceny własnych planów naukowych	P8S_UW, P8S_UK
poszukuje odniesień do swoich badań naukowych w innych dyscyplinach naukowych	P8S_UW, P8S_UK
KOMPETENCJE SPOŁECZNE:	
Doktorant_ka po ukończeniu szkoły:	
uznaje znaczenie wiedzy w rozwiązywaniu problemów poznawczych i praktycznych	P8S_KK
jest gotów do krytycznej oceny dorobku w ramach uprawianej przez siebie dyscypliny	P8S_KK

9. UZASADNIENIE URUCHOMIENIA SZKOŁY LETNIEJ W ODNIESIENIU DO:

a) GRUPY DOCELOWEJ:

- w odniesieniu do prawników – potrzeba stworzenia możliwości poszerzenia wiedzy *stricto* prawniczej o elementy zwłaszcza politycznego, historycznego, filozoficznego i społecznego kontekstu funkcjonowania prawa;
- w odniesieniu do przedstawicieli innych dziedzin niż prawo – potrzeba stworzenia możliwości poszerzenia wiedzy o wybrane zagadnienia z zakresu prawa publicznego, zwłaszcza konstytucyjnego i Unii Europejskiej, oraz nauk politycznych;
- potrzeba stworzenia możliwości wzbogacenia warsztatu badawczego o nowe metody i narzędzia (prawnicze oraz właściwe innym dyscyplinom społecznym i humanistycznym);
- potrzeba stworzenia możliwości zdobycia umiejętności przydatnych w działalności dydaktycznej i edukacyjnej (popularyzującej naukę), o charakterze zarówno ogólnym (właściwych dla nauk społecznych i humanistycznych), jak i specjalistycznym (właściwych przede wszystkim dla prawników i politologów);
- potrzeba stworzenia możliwości skonfrontowania własnych projektów badawczych (w tym założeń lub poszczególnych elementów prac doktorskich) z przedstawicielami innych środowisk i dyscyplin naukowych;

- potrzeba stworzenia możliwości zdobycia umiejętności, także praktycznych, przydatnych w planowaniu własnego rozwoju naukowego.

b) OFERTY DYDAKTYCZNEJ UW:

Na Uniwersytecie Warszawskim **nie istnieje obecnie równie interdyscyplinarny**, uwzględniający perspektywę zarówno nauk prawnych, jak i politologii i historii oraz, w mniejszym zakresie, innych dyscyplin humanistycznych i społecznych, **cykl zajęć dotyczących parlamentaryzmu i obywatelstwa** we współczesnym państwie demokratycznym. Będący głównym przedmiotem zainteresowania parlamentaryzm polski zostanie ukazany jako część parlamentaryzmu europejskiego i odniesiony do realiów – między innymi – włoskich, amerykańskich i indyjskich.

Szczególną korzyścią wynikającą z zajęć w ramach szkoły będzie możliwość udziału w bezpośredniej dyskusji z **najwybitniejszymi przedstawicielami zarówno teorii, jak i praktyki prawa i polityki**, piastującymi – obecnie lub w przeszłości – najwyższe stanowiska w państwie polskim oraz wysokie urzędy na arenie europejskiej. Należą do nich: prof. Hanna Suchocka – była Prezes Rady Ministrów, a obecnie honorowa przewodnicząca Komisji Weneckiej, prof. Adam Bodnar – były Rzecznik Praw Obywatelskich, prof. Mirosław Wyrzykowski – sędzia Trybunału Konstytucyjnego w stanie spoczynku, prof. Dobrochna Bach-Golecka – w przeszłości sędzia *ad hoc* Europejskiego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu, prof. Gino Scaccia – wieloletni pracownik włoskiego Trybunału Konstytucyjnego i wysoki urzędnik ministerialny. Wśród wykładowców znajdują się także byli lub obecni pracownicy lub współpracownicy Kancelarii Sejmu RP, Kancelarii Senatu RP czy Kancelarii Prezydenta RP.

Wartym uwagi punktem programu są również **zajęcia dotyczące publikowania w czasopismach naukowych**, na przykładzie zasad obowiązujących w „Państwie i Prawie” – jednym z najważniejszych czasopism prawniczych w Polsce (prowadzone przez jego sekretarza naukowego, dr. Michała Ziółkowskiego).

W ramach szkoły odbędzie się także kilka **seminariów doktoranckich**, podczas których osoby chętne będą mogły przedstawić swoje **projekty badawcze** (w tym założenia lub poszczególne elementy swoich prac doktorskich) i wraz z prowadzącymi i pozostałymi uczestnikami, pochodzącymi z różnych miejsc Uniwersytetu, **spojrzeć na nie z perspektywy innych środowisk i dyscyplin naukowych**.

10. WYKAZ PRZEDMIOTÓW PROWADZONYCH W RAMACH SZKOŁY LETNIEJ

Nazwa przedmiotu	Forma zajęć (np. wykład, ćwiczenia, konwersatorium)	Efekty kształcenia	Metody dydaktyczne wykorzystywane podczas zajęć
<i>Aksjologia demokracji</i>	konwersatorium, seminarium, wykład	Doktorant_ka: – zna tradycyjne i współczesne koncepcje demokracji, identyfikuje ich elementy sporne i dyskusyjne i formułuje własne poglądy w tym zakresie; – analizuje związki między demokracją, konstytucją, suwerennością, parlamentaryzmem i legitymizacją władzy; – zna koncepcje zakładające istnienie ograniczeń władzy większości parlamentarnej, w tym granic ograniczeń praw człowieka; – dostrzega relacje zachodzące między zasadami podziału władzy, równoważenia się władz i współdziałania władz i analizuje rolę parlamentu w ramach koncepcji podziału władzy; – zna koncepcje dotyczące materialnych granic zmiany konstytucji w demokracji parlamentarnej i potrafi je odnieść do Konstytucji RP z 1997 r.	Metody charakterystyczne dla konwersatorium i seminarium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Parlamentaryzm – kontynuacje i zaprzeczenia</i>	konwersatorium, wykład, warsztaty	Doktorant_ka: – dysponuje pogłębioną wiedzą na temat kształtowania się polskiego parlamentaryzmu i jego miejsca w ramach historycznej ewolucji parlamentaryzmu europejskiego; – potrafi określić standardy demokracji parlamentarnej w europejskiej kulturze prawnej;	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur), wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych) i warsztatów (analiza historycznych tekstów

		– analizuje historyczne, kulturowe i społeczne uwarunkowania prawa i polityki; – doskonali umiejętność analizy historycznych tekstów źródłowych z obszaru prawa i polityki.	źródłowych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Problemy reprezentacji politycznej</i>	konwersatorium, wykład, warsztaty	Doktorant_ka: – analizuje rolę pluralizmu politycznego w demokracji parlamentarnej; – dysponuje pogłębioną wiedzą na temat narzędzi wpływania przez opozycję na bieg spraw publicznych w demokracji parlamentarnej; – zna współczesne koncepcje legitymizacji władzy i reprezentacji politycznej, a także spory pojawiające się na tym tle; – dostrzega napięcie między parlamentaryzmem a bezpośrednimi formami sprawowania władzy; – orientuje się w dyskusji na temat problemów polskiego prawa wyborczego, zna najważniejsze postulaty jego zmiany i formułuje własny pogląd w tym zakresie; – doskonali umiejętność analizy aktów prawnych pod kątem ich zgodności ze standardami demokratycznego państwa prawnego oraz zasadami techniki prawodawczej.	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur), wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych) i warsztatów (analiza błędów i nieścisłości w aktach prawnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Demokracja – czy tylko standard europejski?</i>	konwersatorium, seminarium, wykład	Doktorant_ka: – identyfikuje konteksty porównawcze w analizowaniu prawa; – dostrzega zróżnicowanie i złożoność współczesnych kultur prawnych i systemów ustrojowych, a także migrację określonych idei konstytucyjnych; – zna najważniejsze zasady i techniki prowadzenia badań porównawczych w obrębie nauk prawnych i politycznych, a także problemy i dylematy metodologiczne z tym związane;	Metody charakterystyczne dla konwersatorium i seminarium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).

		– w swoich badaniach porównawczych wychodzi poza perspektywę zachodniej kultury prawnej.	
<i>Ustrojowe ograniczenia władzy ustawodawczej</i>	konwersatorium, seminarium, wykład	Doktorant_ka: – dostrzega związki między strukturą parlamentu a kształtem demokracji; – zna najważniejsze modele parlamentaryzmu, w tym podstawowe modele parlamentarnej dwuizbowości; – dostrzega związki między poszczególnymi modelami parlamentaryzmu a legitymizacją władzy oraz sprawnością i jakością działania prawodawcy; – zna metody wpływania przez władzę sądowniczą na kształt prawodawstwa i wynikające z tego ograniczenia władzy polityków.	Metody charakterystyczne dla konwersatorium i seminarium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Parlament i obywatele – założenia konstytucyjne a praktyka ustrojowa</i>	konwersatorium, wykład, warsztaty	Doktorant_ka: – analizuje związki między prawem a wartościami oraz sposoby odzwierciedlania wartości w prawie; – identyfikuje przyczyny i konsekwencje rozbieżności między teorią a praktyką działania instytucji publicznych; – dysponuje pogłębioną wiedzą na temat aktualnych problemów związanych z funkcjonowaniem władzy sądowniczej oraz organów ochrony człowieka i obywatela, a także z postępowaniem ustawodawczym i udziałem obywateli w tym postępowaniu; – dostrzega kulturowe uwarunkowania współczesnej praktyki politycznej; – zna podstawowe spory dotyczące zmieniającej się roli prawników w demokracji parlamentarnej;	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur), wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych) i warsztatów (analiza projektów aktów prawnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).

		– dostrzega problemy związane z interpretowaniem prawa, a także problemy, jakie złożoność i hermetyczność prawa rodzi dla jego społecznej legitymizacji; – doskonali umiejętność analizy projektów aktów prawnych pod kątem ich zgodności ze standardami demokratycznego państwa prawnego, zasadami techniki prawodawczej oraz procedurami legislacyjnymi.	
<i>Parlamentaryzm a tożsamość konstytucyjna państwa</i>	konwersatorium, warsztaty, wykład	Doktorant_ka: – pogłębia wiedzę na temat krajowych i międzynarodowych gwarancji ochrony praw człowieka, także w wyniku analizy orzecznictwa sądów krajowych i międzynarodowych; – zna koncepcje związane z (demokratyczną) legitymizacją władzy sędziowskiej i rolą orzecznictwa o prawach człowieka w tym zakresie; – formułuje poglądy dotyczące różnic i podobieństw między systemami parlamentarnymi krajów europejskich oraz praktycznej realizacji standardów demokratycznych w ramach tych systemów; – zna szczegółowe zasady kwalifikacji tekstu do publikacji w dobrych czasopismach naukowych; – zdobywa pogłębioną wiedzę na temat przygotowania tekstu naukowego z zakresu problematyki poruszanej w ramach szkoły, zwiększając tym samym szansę na jego publikację w dobrym czasopiśmie naukowym.	Metody charakterystyczne dla konwersatorium (zwłaszcza dyskusja na podstawie lektur), warsztatów (analiza orzecznictwa), wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktora_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Dawne i nowe postaci manipulacji</i>	konwersatorium, seminarium, warsztaty, wykład	Doktorant_ka: – rozumie wpływ manipulacji na współczesne życie publiczne, w szczególności na jakość debaty publicznej; – potrafi wskazać przyczyny i odmiany populizmu, a także wpływ populizmu na demokrację konstytucyjną;	Metody charakterystyczne dla konwersatorium i seminarium (m.in. dyskusja na podstawie lektur), warsztatów (analiza tekstów źródłowych) oraz wykładu (z wy-

		– analizuje rolę czynnika merytokratycznego w demokracji parlamentarnej.	korzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Tożsamość i obywatelstwo w Unii Europejskiej</i>	konwersatorium, seminarium, wykład	Doktorant_ka: – rozumie złożoność współczesnych systemów prawno-politycznych, wynikającą z procesów integracji europejskiej; – analizuje wpływ integracji europejskiej na kształt parlamentaryzmu i obywatelstwa w państwach członkowskich UE; – analizuje czynniki i tendencje wpływające na pogłębianie bądź osłabianie poczucia tożsamości europejskiej; – dysponuje podstawową wiedzą na temat prawa europejskiego i jego związków z zasadami demokracji parlamentarnej, a także pogłębioną wiedzą dotyczącą obywatelstwa UE; – porównuje parlamentaryzm krajowy z parlamentaryzmem na poziomie UE; – orientuje się w dyskusjach dotyczących problemów społeczeństwa obywatelskiego i deficytu demokracji w UE.	Metody charakterystyczne dla konwersatorium i seminarium (m.in. dyskusja na podstawie lektur) oraz wykładu (z wykorzystaniem technik multimedialnych). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).
<i>Demokracja w XXI wieku – rozczarowanie czy nadzieja?</i>	konwersatorium, seminarium	Doktorant_ka: – dostrzega rolę czynnika partykularnego (narodowego, lokalnego, partyjnego) w kształtowaniu kierunku i tempa integracji europejskiej oraz rozwoju myśli i instytucji demokratycznych w skali globalnej; – identyfikuje szanse i zagrożenia stojące przed demokracją w Polsce, Europie i na świecie w XXI w. i formułuje własny pogląd w tym zakresie.	Metody charakterystyczne dla seminarium i konwersatorium (m.in. dyskusja na podstawie lektur). Możliwość przedstawienia przez doktoranta_kę referatu (i późniejszej dyskusji na poruszony w nim temat).

Seminarium doktoranc- kie – prezentacja (przez chętnych) własnych pro- jektów badawczych (prac doktorskich) i ich ewentu- alnych związków z tema- tyką szkoły oraz dyskusja na ten temat	seminarium	Doktorant_ka: – jest gotów do krytycznej oceny własnych planów naukowych oraz projektów badawczych (w tym założeń lub poszczególnych elementów pracy doktorskiej) w dyskusji z przedstawicielami innych środowisk i dyscyplin naukowych; – poszukuje odniesień do swoich badań naukowych w innych dyscyplinach naukowych.	Metody charakterystyczne dla se- minarium dyplomowego na pozio- mie doktoranckim. Seminaria odbędą się piątego, ósmego i dziesiątego dnia szkoły, będą prowadzone przez prof. R. Piotrowskiego.

11. LITERATURA PRZEDMIOTU OBOWIĄZKOWA I DODATKOWA

Następujące artykuły lub fragmenty następujących książek (szczegółowe informacje w tym zakresie zostaną podane przed rozpoczęciem szkoły, na podstawie analizy profilu badawczego jej uczestników_czek; teksty zostaną udostępnione w postaci zdjęć lub skanów na Dysku Google):

I. Aksjologia demokracji

Literatura obowiązkowa:

- D. Held: *Modele demokracji* (2010) – fragmenty,
- R. Piotrowski: *Konstytucja i granice władzy suwerena w państwie demokratycznym, [w:] Dwaście lat obowiązywania Konstytucji RP. Polska myśl konstytucyjna a międzynarodowe standardy demokratyczne*, J. Jaskiernia, K. Spryszak (red.) (2017).

Literatura dodatkowa:

- W. Osiatyński: *Prawa człowieka i ich granice* (2009),
- Y. Roznai: *Unconstitutional Constitutional Amendments: The Limits of Amendments Power* (2017).

II. Parlamentaryzm – kontynuacje i zaprzeczenia

Literatura obowiązkowa:

- M. Wąsowicz: *Prawo i obywatel. Rzecz o historyczno-prawnych korzeniach europejskiego standardu ustrojowego* (2018) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- W. Uruszczak: *Historia państwa i prawa polskiego. Tom I (966–1795)* (2010),
- A. Mogilnicki: *Wspomnienia adwokata i sędziego* (2016),
- A. Garlicki: *Piękne lata trzydzieste* (2008).

III. Problemy reprezentacji politycznej

Literatura obowiązkowa:

- J. Raciborski: *Teoria demokracji a reguły wyborów*, „Nauka” 3/2006,
- *Informacja o działalności Rzecznika Praw Obywatelskich w roku 2020 oraz o stanie przestrzegania wolności i praw człowieka i obywatela* (2021).

Literatura dodatkowa:

- D. Nohlen: *Prawo wyborcze i system partyjny. O teorii systemów wyborczych* (2004),
- R. Bellamy: *Political Constitutionalism* (2007).

IV. Demokracja – czy tylko standard europejski?

Literatura obowiązkowa:

- Z. Brodecki, M. Konopacka, A. Brodecka-Chamera: *Komparatystyka kultur prawnych* (2010) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- T. Isiksel: *Europe's Functional Constitution. A Theory of Constitutionalism Beyond the State* (2016),
- L. Gandhi: *Teoria postkolonialna. Wprowadzenie krytyczne* (2008).

V. Ustrojowe ograniczenia władzy ustawodawczej

Literatura obowiązkowa:

- R. Piotrowski: *Zasada podziału władz w Konstytucji RP*, „Przegląd Sejmowy” 4/2007.

Literatura dodatkowa:

- R. Piotrowski: *Senat Stanów Zjednoczonych Ameryki. Struktura i funkcje* (2013),
- R. Chruściak: *Spór o Senat w pracach nad Konstytucją RP z 1997 r.* (2003).

VI. Parlament i obywatele – założenia konstytucyjne a praktyka ustrojowa

Literatura obowiązkowa:

- W.F. Murphy: *Constitutional Democracy* (2007) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- J. Hołówka: *Etyka w działaniu* (2001),
- R. Piotrowski: *Demokracja nieliberalna jako oksymoron konstytucyjny* (2018).

VII. Parlamentaryzm a tożsamość konstytucyjna państwa

Literatura obowiązkowa:

- M. Ziółkowski: *Mozaika tożsamości konstytucyjnej*, [w:] *Tożsamość konstytucyjna w wybranych państwach członkowskich Unii Europejskiej*, A. Wróbel, M. Ziółkowski (red.) (2021).

Literatura dodatkowa:

- M. Granat: *Rozumienie zmiany Konstytucji RP a tożsamość konstytucyjna*, [w:] *Problemy zmiany Konstytucji*, R. Chruściak (red.) (2017).

VIII. Dawne i nowe postaci manipulacji

Literatura obowiązkowa:

- M. Tokarz: *Argumentacja, perswazja, manipulacja. Wykłady z teorii komunikacji* (2006) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- T. Giaro: *Wartości w języku prawnym i dyskursie prawniczym* (2009),
- R. Piotrowski: *Konstytucja i uniwersytety*, [w:] *Prawo, Parlament i Egzekutywa we współczesnych systemach rządów. Księga poświęcona pamięci Profesora Jerzego Stembrowicza*, S. Bożyk (red.) (2009).

IX. Tożsamość i obywatelstwo w Unii Europejskiej

Literatura obowiązkowa:

- D. Bach-Golecka: *Demokracja w prawie międzynarodowym* (2007) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- Ch. Mouffe: *Agonistyka. Polityczne myślenie o świecie* (2015) – rozdział *Agonistyczne podejście do przyszłości Europy*,
- L. Pech: *'A Union Founded on the Rule of Law': Meaning and Reality of the Rule of Law as a Constitutional Principle of EU Law*, „European Constitutional Law Review” 6/2010.

X. Demokracja w XXI wieku – rozczarowanie czy nadzieja?

Literatura obowiązkowa:

- D. Grimm, *Constitutionalism: Past – Present – Future*, „Nomos” 2/2018,
- Z. Witkowski: *Ustrój konstytucyjny współczesnych Włoch* (2004) – fragmenty.

Literatura dodatkowa:

- G. Scaccia: *Prezydent Republiki w systemie uprawnień konstytucyjnych państwa*, [w:] *Instytucja prezydenta w Polsce i we Włoszech*, J. Kielin-Maziarz, J. Wawrzyniak (red.) (2014),
- D. Grimm: *Sovereignty. The Origin and Future of a Political and Legal Concept* (2015),
- J. Habermas: *Uwzględniając Innego. Studia do teorii politycznej* (2009),
- E. Łętowska: *Prawo w „płynnej nowoczesności”* (2014),
- Y. Mounk: *Lud kontra demokracja* (2019),
- K. Popper: *Spółeczeństwo otwarte i jego wrogowie* (2010).

12. METODY WERYFIKACJI EFEKTÓW KSZTAŁCENIA DLA SZKOŁY LETNIEJ (w tym sposób przeprowadzenia bilansu kompetencji)

Metody weryfikacji efektów kształcenia:

- kontrola obecności,
- ocena aktywności,
- ocena pracy pisemnej lub referatu na zajęciach,
- ocena dokonywana w ramach indywidualnych konsultacji,
- ocena odpowiedzi na pytania otwarte zawarte w ankietach przeprowadzonych przed rozpoczęciem i po zakończeniu szkoły (wypełnienie ankiet jest formalnym warunkiem ukończenia szkoły, ale ich treść nie ma wpływu na ocenę końcową uczestnika_czki; szczegóły poniżej).

Warunkiem ukończenia szkoły jest obecność na zajęciach (dopuszcza się nieobecność na pięciu spośród 31 półtoragodzinnych zajęć, obecność jest weryfikowana poprzez złożenie przez uczestnika_czkę podpisu na liście wyłożonej każdego dnia zajęć) oraz przedstawienie referatu lub przygotowanie pracy pisemnej (w obu przypadkach na temat uzgodniony z prowadzącym). Doktorant_ka samodzielnie określa, czy za podstawę zaliczenia należy uznać referat czy pracę pisemną, może również wskazać oba te elementy.

Najlepsze prace pisemne, w razie ich zgłoszenia przez autora_kę do publikacji i po pozytywnym przejściu stosownej procedury recenzyjnej, będą mogły być opublikowane w czasopiśmie „Studia Iuridica” (100 punktów na obecnej liście ministerialnej) (<https://studiaiu-ridica.pl/resources/html/cms/MAINPAGE>).

Podstawą oceny rozwoju kompetencji uczestników_czek będzie ich aktywność w czasie zajęć, a także wygłoszenie w ramach zajęć referatu lub przygotowanie pracy pisemnej (w obu przypadkach na temat uzgodniony z prowadzącym). Dodatkowo taką rolę będą mogły pełnić indywidualne konsultacje z prowadzącymi.

Pomocna w ocenie rozwoju kompetencji uczestników_czek będzie analiza wyników wypełnionych przez nich ankiet oceniających zajęcia (zob. niżej) i zawarte tam ich odczucia dotyczące wpływu szkoły na ich rozwój badawczy. Również porównanie wyników obu ankiet „pojęciowych” (zob. niżej) może być w tej ocenie przydatne.

Ankieta przed rozpoczęciem zajęć (wypełniana internetowo), składająca się z pytań otwartych (np. prośba o przedstawienie własnych definicji takich pojęć jak parlament, obywatelstwo, demokracja), będzie miała na celu zorientowanie się w sposobie myślenia, wiedzy i umiejętnościach uczestników_czek szkoły i pozwoli jej organizatorom i wykładowcom na dopasowanie szczegółowej tematyki i metod dydaktycznych szkoły do potrzeb i możliwości jej uczestników_czek.

Ankieta po zakończeniu zajęć, składająca się z tych samych co wcześniej pytań otwartych (również wypełniana internetowo), pozwoli, poprzez porównanie jej wyników z wynikami ankiety pierwszej, na ocenę, czy i ewentualnie w jaki sposób udział w szkole wpłynął na sposób myślenia jej uczestników_czek o omawianych w jej ramach problemach, w tym czy przyczynił się do rozwoju ich wiedzy i innego rodzaju kompetencji – a tym samym, wraz z innymi wspomnianymi wyżej elementami (aktywność w czasie zajęć, praca pisemna lub referat), pozwoli na ocenę stopnia realizacji zakładanych efektów kształcenia szkoły.

13. SYLWETKA KANDYDATA/KOMPETENCJE WYMAGANE NA STARCIE *(do kogo szkoła jest adresowana, jakich kompetencji oczekuje się od kandydatów)*

Szkoła jest adresowana do **doktorantów_ek Uniwersytetu Warszawskiego**, ze wszystkich lat studiów/kształcenia, zarówno ze **studiów doktoranckich** (stacjonarnych lub nie-stacjonarnych), jak i ze **szkół doktorskich**, prowadzących badania w szczególności – choć niekoniecznie – w obszarach nauk humanistycznych i społecznych, m.in. w takich dyscyplinach jak: prawo, politologia, europeistyka, stosunki międzynarodowe, historia, socjologia, filozofia, którzy:

- odczuwają potrzebę poszerzenia wiedzy *stricte* prawniczej o elementy zwłaszcza historycznego, politycznego i społecznego kontekstu funkcjonowania prawa (w przypadku prawników);
- chcą zdobyć lub pogłębić wiedzę z zakresu wybranych gałęzi prawa, zwłaszcza konstytucyjnego i Unii Europejskiej (w przypadku nie-prawników);
- chcą skonfrontować ze sobą teorię i praktykę funkcjonowania instytucji publicznych, na podstawie przekazów naukowców i przedstawicieli tych instytucji;
- chcą wzbogacić swój warsztat o nowe metody i narzędzia badawcze, zwłaszcza o charakterze komparatystycznym;
- chcą zdobyć umiejętności przydatne w działalności dydaktycznej i edukacyjnej (popularyzującej naukę), o charakterze zarówno ogólnym (właściwe dla nauk społecznych i humanistycznych), jak i specjalistycznym (właściwe przede wszystkim dla prawników);
- chcą zdobyć wiedzę i umiejętności, także praktyczne, przydatne w planowaniu własnego rozwoju naukowego;
- chcą poddać krytycznej ocenie swoje projekty badawcze (w tym założenia lub poszczególne elementy swoich prac doktorskich) w dyskusji z udziałem przedstawicieli innych środowisk i dyscyplin naukowych.

14. SZCZEGÓLNE ZASADY I SPOSÓB PRZEPROWADZENIA REKRUTACJI (w tym wymagane dokumenty)

1. Uczestnikiem szkoły może być wyłącznie doktorant Uniwersytetu Warszawskiego (ze studiów doktoranckich lub ze szkoły doktorskiej).
2. Kandydat na uczestnika zgłasza się w okresie **od 2 do 12 czerwca 2022 roku** poprzez przesłanie na adres organizatora (rafal.smolen@uw.edu.pl) życiorysu naukowego i krótkiego listu motywacyjnego oraz wyrażenie zgody na przetwarzanie danych osobowych na potrzeby rekrutacji, dostępnej pod adresem <https://tiny.pl/9vzvz>.
3. Minimalna liczba uczestników wynosi 15, a maksymalna – 23.
4. Kandydaci będą przyjmowani zgodnie z kolejnością miejsc na liście rankingowej, przy czym pierwszeństwo będzie przysługiwało stypendystom programu „Zwiększanie mobilności doktorantów UW”.
5. Lista rankingowa zostanie utworzona na podstawie oceny nadesłanych przez kandydatów życiorysów naukowych i listów motywacyjnych.
6. Życiorys naukowy powinien zawierać w szczególności informacje o dotychczasowych osiągnięciach i aktywnościach naukowych oraz o tematyce prowadzonych badań naukowych lub przygotowywanej rozprawy doktorskiej. Forma i objętość życiorysu naukowego i listu motywacyjnego są pozostawione do uznania kandydatów.
7. Dokumenty będą oceniane przez komisję złożoną z wykładowców szkoły pod przewodnictwem prof. Ryszarda Piotrowskiego wedle następujących kryteriów:
  - a. jakość dotychczasowego dorobku naukowego, w szczególności publikacje naukowe, referaty na konferencjach naukowych, kierowanie projektami naukowymi lub udział w tych projektach, stypendia, nagrody i wyróżnienia naukowe – od 0 do 10 punktów;
  - b. spodziewany wpływ udziału doktoranta w szkole na jego rozwój naukowy, w szczególności na postępy w przygotowywaniu rozprawy doktorskiej – od 0 do 10 punktów.
8. Jeżeli dwóch lub więcej kandydatów uzyska taką samą liczbę punktów, wszyscy ci kandydaci zostaną przyjęci, niezależnie od limitu miejsc.
9. O wynikach rekrutacji wszyscy kandydaci zostaną powiadomieni drogą mailową do 15 czerwca 2022 roku.
10. W przypadku zgłoszenia się mniej niż 15 kandydatów organizator może przeprowadzić dodatkową turę rekrutacji, z uwzględnieniem powyższych zasad. Terminy drugiej tury rekrutacji zostaną opublikowane na stronie internetowej www.zip.uw.edu.pl.
11. W przypadku rezygnacji uczestnika przed rozpoczęciem zajęć lub w pierwszym dniu zajęć do udziału w szkole dopuszcza się kandydata z pierwszego miejsca listy rezerwowej, utworzonej spośród kandydatów, którzy pierwotnie nie zostali przyjęci do szkoły.
12. W przypadku nieprzyjęcia odpowiedniej liczby kandydatów szkoła nie odbędzie się, o czym osoby przyjęte zostaną poinformowane drogą mailową.

15. WARUNKI UKOŃCZENIA SZKOŁY LETNIEJ I UZYSKANIA DYPLOMU

Szkoła kończy się **zaliczeniem na ocenę**.

Warunkiem ukończenia szkoły i uzyskania dyplomu jest:

- obecność na zajęciach (dopuszcza się nieobecność na pięciu spośród 31 półtorago-dzinnych zajęć, obecność jest weryfikowana poprzez złożenie przez uczestnika czkę podpisu na liście wyłożonej każdego dnia zajęć);
- przedstawienie spełniających wymogi naukowe pracy pisemnej lub referatu na zajęciach (w obu przypadkach na temat uzgodniony z prowadzącym). Doktorant_ka samodzielnie określa, czy za podstawę zaliczenia należy uznać referat czy pracę pisemną, może również wskazać oba te elementy. Praca pisemna powinna zostać przedstawiona do 30 września 2022 roku;
- wypełnienie ankiet zawierających pytania otwarte z zakresu tematyki szkoły – przed rozpoczęciem i po zakończeniu szkoły.

Najlepsze prace pisemne, w razie ich zgłoszenia przez autora_kę do publikacji i po pozytywnym przejściu stosownej procedury recenzyjnej, **będą mogły być opublikowane w czasopiśmie „Studia Iuridica”** (100 punktów na obecnej liście ministerialnej) (<https://studia-iuridica.pl/resources/html/cms/MAINPAGE>).

16. WYKAZ NAUCZYCIELI AKADEMICKICH PROWADZĄCYCH ZAJĘCIA WRAZ ZE WSKAZANIEM KOMPETENCJI NAUKOWO-DYDAKTYCZNYCH.

prof. UW dr hab. dr Dobrochna Bach-Golecka

Wydział Prawa i Administracji UW

Profesorka UW, doktor habilitowana nauk prawnych, doktor nauk teologicznych; w latach 2016–2018 sędzia *ad hoc* Międzynarodowego Trybunału Praw Człowieka w Strasburgu; w latach 2018–2020 prodziekan ds. badań naukowych i współpracy międzynarodowej WPIA UW; członkini krajowych i zagranicznych organizacji naukowych, m.in. Grupy Polskiej Stowarzyszenia Prawa Międzynarodowego, Polskiego Towarzystwa Bioetycznego oraz Rady Doradczej Europejskiego Stowarzyszenia Prawa Zdrowia; w 2018 r. uzyskała medal brązowy za długoletnią służbę przyznany przez Prezydenta RP; w 2016 r. laureatka nagrody Rektora UW za osiągnięcia wpływające na rozwój i prestiż UW, w 2006 r. otrzymała stypendium „Zostańcie z nami” tygodnika „Polityka”, w latach 2004 i 2005 stypendium dla młodych naukowców Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej, w 1996 r. stypendium im. Manfreda Lachsa Akademii Prawa Międzynarodowego w Hadze, w 1995 r. nagrodę I stopnia Rektora Uniwersytetu Gdańskiego za wybitne osiągnięcia w nauce; autorka publikacji z zakresu prawa międzynarodowego i europejskiego, prawa medycznego, administra-

cji publicznej, etyki, teologii moralnej, praw człowieka oraz feminizmu. (biogram częściowo za: <https://www.profinfo.pl/autorzy/dobrochna-bach-golecka,28018.html>, dostęp 23.05.2022)

prof. dr hab. Piotr Balcerowicz

Wydział Orientalistyczny UW

Zajmuje się przede wszystkim kulturami Azji Południowej i Środkowej i Bliskiego Wschodu, filozofią zachodnią i indyjską oraz stosunkami międzykulturowymi. Doktoryzował się na Uniwersytecie w Hamburgu (1999) w dziedzinie filozofii i logiki indyjskiej, habilitował w Polskiej Akademii Nauk w dziedzinie filozofii Wschodu (2005). Laureat licznych stypendiów badawczych, w tym DAAD oraz im. Aleksandra von Humboldta. Do 2011 r. profesor w Katedrze Stosunków Międzynarodowych w Szkole Wyższej Psychologii Społecznej. Prowadził wykłady m.in. w Harvard University, Yale University, Chicago University, na uniwersytetach w Wiedniu, Lipsku, Neapolu, Zurychu, Tybindze, Tokio, Toronto i w krajach byłego ZSRR. Współorganizował kilka międzynarodowych konferencji naukowych poświęconych badaniom orientalistycznym i logice. Jako redaktor naukowy i recenzent współpracuje z wieloma wydawnictwami o zasięgu międzynarodowym. Sam jest autorem ok. 90 publikacji naukowych polskich i zagranicznych, a także licznych artykułów prasowych i komentarzy na temat bieżących wydarzeń w Azji Środkowej i Południowej i na Bliskim Wschodzie. Prowadzi zajęcia akademickie z zakresu kultury Indii i filozofii indyjskiej, sanskrytu oraz historii najnowszej i zagadnień społeczno-politycznych krajów azjatyckich. W ostatnim czasie wykładał jako *visiting professor* na Uniwersytecie w Monachium.

prof. USWPS dr hab. Adam Bodnar

Uniwersytet SWPS

Specjalista w zakresie prawa konstytucyjnego i praw człowieka. W latach 2015–2021 Rzecznik Praw Obywatelskich. Wcześniej, w latach 2014–2015, członek Rady Dyrektorów Funduszu ONZ na rzecz Ofiar Tortur, a w latach 2010–2015 wiceprezes Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Współpracował z licznymi organizacjami pozarządowymi, m.in. z Fundacją Panoptykon (przewodniczący Rady Fundacji), ClientEarth Polska (członek rady programowej) i Stowarzyszeniem im. prof. Zbigniewa Hołdy (współzałożyciel oraz członek zarządu), był także członkiem Obywatelskiego Forum Legislacji działającego przy Fundacji Batorego. Uhonorowany Nagrodą Rafto za obronę praw mniejszości i niezależności sądów w Polsce (2018), Nagrodą Praworządności przyznawaną przez World Justice Project (2019), francuskim Orderem Legii Honorowej w randze kawalera (2020), nagrodą specjalną Korony Równości przyznawaną przez Kampanię Przeciw Homofobii (2020) oraz nagrodą Fundacji im. Janiny Paradowskiej i Jerzego Zimowskiego (2020). Autor wielu publikacji naukowych z zakresu zwłaszcza praw człowieka. Przez wiele lat pracownik WPiA

UW, obecnie Dziekan Wydziału Prawa Uniwersytetu SWPS. (biogram w części za: <https://swps.pl/adam-bodnar>, dostęp 23.05.2022)

dr Olga Kazalska

WWF Polska

Doktorka nauk prawnych w zakresie prawa konstytucyjnego (rozprawa doktorska zatytułowana *Funkcja sygnalizacyjna Trybunału Konstytucyjnego*), radczyni prawna. Współpracowała z Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Biurem Trybunału Konstytucyjnego i Kancelarią Sejmu, przez niemal 10 lat pracowała w Kancelarii Prezydenta, przez kilka lat wykładała prawo na Politechnice Warszawskiej. Ostatnio pracowała w Rządowym Centrum Legislacji, obecnie pracuje w WWF Poland jako specjalistka ds. polityk środowiskowych. Członkini Polskiego Towarzystwa Legislacji.

dr Piotr Kędziora

Kancelaria Sejmu

Doktor nauk prawnych, radca prawny. Od 1998 r. legislator w Biurze Legislacyjnym Kancelarii Sejmu, od 2009 r. dyrektor tego Biura. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Legislacji. Specjalizuje się w prawie konstytucyjnym, w tym zwłaszcza w postępowaniu ustawodawczym; autor publikacji z tego zakresu, prowadzi wykłady i szkolenia dotyczące proceduralnych aspektów tworzenia prawa oraz zasad techniki prawodawczej. (biogram w części za <https://ksap.gov.pl/ksap/szkolenia/wykladowcy/dr-piotr-kedziora>, dostęp 23.05.2022)

prof. dr hab. Maria Kruk

Uczelnia Łazarskiego w Warszawie

Profesor nauk prawnych, konstytucjonalistka, ukończyła także studia polonistyczne. Przez wiele lat związana z Uniwersytetem Warszawskim. W latach 1993–1999 kierowniczką Zespołu Prawa Publicznego i Badań Europejskich Instytutu Nauk Prawnych PAN, w latach 2000–2003 dyrektorką tego Instytutu; obecnie profesorka zwyczajna na Uczelni Łazarskiego w Warszawie. W latach 1994–1998 członkini Rady Legislacyjnej. Odznaczona Krzyżem Oficerskim (1997) i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski (2014).

prof. UW dr hab. Agnieszka Nogal

Wydział Filozofii UW

Absolwentka Instytutu Filozofii UW oraz WPiA UW. Doktorka habilitowana nauk humanistycznych, profesorka na Wydziale Filozofii UW, członkini Centrum Prawa Medycznego i Biotechnologii WPiA UW, członkini Senatu UW. W przeszłości pracowała również w Instytucie Studiów Politycznych PAN (1994–2013) i jako stypendystka Fundacji na rzecz Nauki Polskiej w Robert Schuman Centre w Europejskim Instytucie Uniwersyteckim we

Florencji (2002–2003). Współzałożycielka i członkini redakcji czasopisma „Civitas. Studia z filozofii polityki”. Specjalizuje się we współczesnej filozofii polityki i filozofii prawa, prawach człowieka, feminizmie i biopolityce.

prof. UW dr hab. Ryszard Piotrowski

Wydział Prawa i Administracji UW

Profesor UW, doktor habilitowany nauk prawnych. W przeszłości współpracownik redakcji „Państwa i Prawa”, pracownik Biura Studiów i Ekspertyz Kancelarii Sejmu, współpracownik Trybunału Konstytucyjnego i Sądu Najwyższego. Prowadził badania i wygłaszał wykłady na uniwersytetach w USA; stypendysta American Council of Learned Societies, Consiglio Nazionale delle Ricerche i Senatu włoskiego. Jego praca doktorska uzyskała I, a habilitacyjna II nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie „Państwa i Prawa”. Autor prawie 200 publikacji naukowych, ponad 200 referatów na konferencjach krajowych i międzynarodowych, ponad 170 ekspertyz. W 2017 r., w I edycji konkursu dziennika „Rzeczpospolita” pod nazwą *Prawnik roku*, uzyskał wyróżnienie w kategorii „prawnik-edukator” za „mądre, niekoniunkturalne tłumaczenie kwestii ustrojowo-konstytucyjnych, z zachowaniem dystansu do bieżących sporów politycznych”. Na UW od wielu lat prowadzi wykład z prawa konstytucyjnego, wykłady specjalizacyjne dotyczące konstytucyjnych granic wolności jednostki i systemu rządów RP, a także seminaria magisterskie i doktoranckie z zakresu polskiego i porównawczego prawa konstytucyjnego.

Był współautorem i koordynatorem (wraz z mgr. R. Smoleniem), a także jednym z głównych wykładowców **organizowanej przez WPiA UW w ramach programu ZIP UW doktoranckiej szkoły letniej *Sędziowie, konstytucja i demokracja w państwie współczesnym***, która odbyła się w czerwcu 2019 r. Pod względem merytorycznym Szkoła została oceniona przez jej uczestników_czki (w anonimowych ankietach) na 10 w 10-punktowej skali, tak samo wypadła ocena Szkoły pod względem organizacyjnym.

prof. Gino Scaccia

Uniwersytet Luiss Guido Carli w Rzymie

Konstytucjonalista z Uniwersytetu Luiss Guido Carli w Rzymie, absolwent Uniwersytetu Florenckiego, związany także z Uniwersytetem w Teramo. Prowadził działalność badawczą w Niemczech, Austrii, Stanach Zjednoczonych, Szkocji, Węgrzech, Francji i Polsce (m.in. na Uniwersytetach Yale, Monachijskim, Humboldtów, Sorbońskim, a także na Uniwersytecie Warszawskim i w Akademii Leona Koźmińskiego). Wieloletni współpracownik włoskiego Trybunału Konstytucyjnego. Prawnik kasacyjny, kierował jedną z izb mediacyjno-arbitrażowych. W ostatnim czasie szef gabinetu ministra infrastruktury i transportu i jeden z dyrektorów w tym ministerstwie.

dr hab. Tomasz Słomka

Wydział Nauk Politycznych i Studiów Międzynarodowych UW

Doktor habilitowany nauk społecznych w zakresie nauk o polityce (2014), doktor nauk humanistycznych w zakresie nauk o polityce (2014), pracownik naukowo-dydaktyczny WNPiSM UW. W latach 2005–2016 kierownik studiów na kierunkach politologia i bezpieczeństwo wewnętrzne, w latach 2016–2019 zastępca dyrektora Instytutu Nauk Politycznych UW oraz kierownik Zakładu Systemów Politycznych INP UW. Członek redakcji (redaktor tematyczny) pisma „Political Preferences”, członek rady naukowej pisma „Społeczeństwo i Polityka”. Specjalizuje się w problematyce systemu rządów w Polsce, transformacji ustrojowej w Europie Środkowo-Wschodniej, instytucji współczesnej głowy państwa (ze szczególnym uwzględnieniem Prezydenta RP) oraz współczesnego konstytucjonalizmu i bezpieczeństwa konstytucyjnego państwa. Przez ponad dziesięć lat był jednym z organizatorów Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. W 2009 r. zwycięzca rankingu najlepszych polskich wykładowców (ogłoszonego przez miesięcznik studencki „Dlaczego”). (biogram częściowo za: <https://wnpism.uw.edu.pl/pracownicy/slomka-tomasz>, dostęp 23.05.2022)

mgr Rafał Smoleń

Wydział Prawa i Administracji UW, Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW

Doktorant w Katedrze Prawa Konstytucyjnego WPiA UW i jej sekretarz. Pod kierunkiem prof. Ryszarda Piotrowskiego przygotowuje rozprawę doktorską dotyczącą trybu i granic zmiany Konstytucji RP z 1997 r. Ukończył z wyróżnieniem i z wynikiem celującym studia w ramach Kolegium MISH UW (główne kierunki: afrykanistyka, prawo, historia, indologia, *artes liberales*). Studiował także włoskie i porównawcze prawo konstytucyjne na Uniwersytecie Bolońskim. Autor artykułów z zakresu prawa, politologii i historii, publikowanych w recenzowanych monografiach i czasopismach naukowych, takich jak „Zeszyty Prawnicze”, „Przegląd Konstytucyjny” (w druku), „Przegląd Prawa Konstytucyjnego” (w druku), „Politeja” (w druku), „Zeszyty Naukowe Uniwersytetu Jagiellońskiego. Prace Historyczne”, „Studies of the Department of African Languages and Cultures”, „Sensus Historiae” (współautor), „AFRYKA”. Wykonawca w projekcie badawczym *Postęp naukowy w prawoznawstwie* (OPUS 18 NCN, kierownik dr M. Klinowski, WPiA UJ, od 2020 r.). Wcześniej kierownik projektu badawczego w ramach programu MNiSW „Diamentowy Grant” pt. *Relacje między władzą tradycyjną a nowoczesną w sferze jej legitymizacji w wybranych organizmach politycznych na wybrzeżu Afryki Zachodniej* (2012–2017), wykonawca w dwóch innych projektach w ramach tego programu. Laureat nagród i stypendiów naukowych, m.in. stypendium Rektora UW dla najlepszych doktorantów (2018, 2020 i 2021) i stypendium MNiSW dla studentów za wybitne osiągnięcia (czterokrotnie, 2009–2014), zwycięzca Konkursu na Najlepszego Studenta RP „Studencki Nobel” w zakresie nauk humanistycznych (2013), a następnie w naukach prawnych i ekonomicznych (2015), zwycięzca X Ogólnopolskiego Dyktanda Prawniczego (2016). Sekretarz Stałej Komisji

Doktorskiej nr 5 (nauki o państwie i prawie) Rady Naukowej Dyscypliny Nauki Prawne na UW, a w latach 2019–2022 także członek tej Rady Dyscypliny. W przeszłości również członek uniwersyteckiego Kolegium Elektorów (2016–2018), Senatu (2014–2017) i kilku jego komisji, Rady Kolegium MISH (2010–2015), komisji egzaminacyjnych w rekrutacji na MISH (2010–2014), Rady Wydziału Orientalistycznego, ponadto dwukrotny przewodniczący Zarządu Samorządu Studentów Kolegium MISH, poseł Parlamentu Studentów UW czy Przewodniczący Komisji Wyborczej Samorządu Doktorantów UW. Inicjator, koordynator lub współorganizator kilku uczelnianych kół naukowych oraz kilku ogólnopolskich konferencji i wydawnictw naukowych. Współpracował m.in. z Rzecznikiem Praw Obywatelskich (Ambasador RPO), Stowarzyszeniem im. Prof. Zbigniewa Hołdy, Instytutem Historii Nauki PAN, Collegium Invisibile, Polską Akcją Humanitarną, Fundacją LGBT Business Forum i Queer UW. Główny redaktor merytoryczno-językowy oraz sekretarz redakcji w „Studiach Medioznawczych” / „Media Studies” – wiodącym polskim czasopiśmie naukowym z zakresu nauk o komunikacji społecznej i mediach, wydawanym przez Wydział Dziennikarstwa, Informacji i Bibliologii UW.

Wraz z prof. R. Piotrowskim był współautorem i koordynatorem, a także jednym z wykładowców **organizowanej przez WPiA UW w ramach programu ZIP UW doktoranckiej szkoły letniej *Sędziowie, konstytucja i demokracja w państwie współczesnym***, która odbyła się w czerwcu 2019 r. Organizacja Szkoły została oceniona przez jej uczestników_czki (w ramach anonimowych ankiet) na 10 w 10-punktowej skali, tak samo wypadła ocena Szkoły pod względem merytorycznym.

dr Wiesław Staśkiewicz

Wydział Prawa i Administracji UW

Wieloletni pracownik Katedry Filozofii Prawa i Nauki o Państwie WPiA UW. Wiceprezes Polskiego Towarzystwa Legislacji. Prowadzi różnorodną działalność edukacyjną i ekspercką, upowszechniając wiedzę o nauce i praktyce tworzenia prawa, w tym wśród pracowników urzędów administracji publicznej.

prof. dr hab. Hanna Suchocka

Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu

Doktor w zakresie nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Konstytucyjne gwarancje praworządności w europejskich państwach socjalistycznych*. W 2015 r. habilitowała się na UAM na podstawie oceny dorobku naukowego i rozprawy pt. *Konstytucje państw Europy Środkowo-Wschodniej jako wyraz i narzędzie transformacji ustrojowej*. W latach 1969–1972 odbyła aplikację radcowską. Pracowała jako stażystka na macierzystym wydziale (1968–1969), następnie jako pracownik naukowy w Instytucie Przemysłu Drobno i Rzemiosła (1969–1972), adiunkt w Katedrze Prawa Konstytucyjnego WPiA UAM (1972–1990) oraz adiunkt w poznańskim oddziale Instytutu Nauk Prawnych PAN (1990–2013).

W 1986 r. odbyła staż w Instytucie Maxa Plancka w Heidelbergu. W 1995 r. była profesorem wizytującym na Uniwersytecie Georgetown. Od 1988 do 1992 r. wykładała na Wydziale Prawa, Prawa Kanonicznego i Administracji KUL, następnie w Instytucie Duszpasterstwa Emigracyjnego im. Kardynała Augusta Hlonda w Poznaniu. Prowadziła zajęcia także w Krajowej Szkole Administracji Publicznej. W okresie późniejszym została profesorem Papieskiej Akademii Nauk Społecznych. Obecnie profesor nadzwyczajny na WPiA UAM, gdzie od 2015 do 2018 sprawowała kierownictwo Katedry Prawa Konstytucyjnego. W latach 1980–1985 i 1989–1991 posłanka na Sejm PRL VIII kadencji i na Sejm kontraktowy, a w latach 1991–2001 na Sejm I, II i III kadencji. W latach 1992–1993 Prezes Rady Ministrów, w latach 1997–2000 Minister Sprawiedliwości i Prokurator Generalny, w latach 2001–2013 ambasador RP przy Stolicy Apostolskiej oraz Zakonie Maltańskim. Od 2014 r. członkini nowo powstałej Papieskiej Komisji ds. Ochrony Nieletnich. Od 1991 r. członkini Europejskiej Komisji na rzecz Demokracji przez Prawo (Komisji Weneckiej), a od 2016 jej honorowa przewodnicząca. Dama Orderu Orła Białego.

prof. dr hab. Marek Wąsowicz

Wydział Prawa i Administracji UW

Historyk prawa, profesor nauk prawnych, pracownik Instytutu Historii Prawa WPiA UW, gdzie pełni funkcję kierownika Katedry Powszechnej Historii Państwa i Prawa. Specjalizuje się w powszechnej historii państwa i prawa, ze szczególnym uwzględnieniem historii Francji. W latach 1998–2005 prorektor UW ds. studenckich, od 2013 r. dyrektor Kolegium Międzyobszarowych Indywidualnych Studiów Humanistycznych i Społecznych UW, od 2014 r. kurator działającej na UW Katedry im. Tadeusza Mazowieckiego.

prof. UW dr hab. Elżbieta Wierzbicka-Piotrowska

Wydział Polonistyki UW

Profesor uczelni, doktor habilitowana w Instytucie Języka Polskiego UW, rzeczoznawca MEN, członek zarządu Towarzystwa Kultury Języka oraz Zespołu Etyki Słowa przy Radzie Języka Polskiego PAN. Od wielu lat prowadzi zajęcia z semantyki wypowiedzi dla studentów UW oraz z retoryki dla słuchaczy studiów podyplomowych i kursów organizowanych przez Instytut Badań Literackich PAN, a także dla przedstawicieli świata pozaakademickiego – urzędników, dyplomatów i biznesmenów (między innymi w MSZ, MR, MPiPS, NBP, NCN). Wykładała także na uczelniach zagranicznych: „La Sapienza” w Rzymie (Włochy), Penn State University w Erie, University of Illinois w Urbana-Champaign, University of Detroit (Stany Zjednoczone), Uniwersytecie Wileńskim oraz Uniwersytecie Pedagogicznym w Wilnie (Litwa), ponadto w Austrii i na Węgrzech. Stypendystka Fundacji DAAD (2003), członkini międzynarodowej grupy slawistów „Polyslav” (1997–2007), międzynarodowej grupy badawczej „Morfosintassi delle lingue slave” (1992–1997). Autorka

ponad 20 książek i podręczników oraz przeszło 100 artykułów naukowych. Laureatka Nagrody Rektora UW (2011) za książkę *Polskie zaimki nieokreślone. Wybrane zagadnienia semantyczne, syntaktyczne i pragmatyczne*.

prof. UW dr hab. Mirosław Wyrzykowski

prof. em. Uniwersytetu Warszawskiego

Professor emeritus WPiA UW, sędzia Trybunału Konstytucyjnego w latach 2001–2010. W latach 1988–1990 kierował Departamentem Konstytucyjnych Wolności i Praw w Biurze Rzecznika Praw Obywatelskich. Członek Rady Legislacyjnej przy Prezesie Rady Ministrów (1990–1993 i 1996–2001), dyrektor Centrum Konstytucjonalizmu i Kultury Prawnej Instytutu Spraw Publicznych (1996–2001), Dziekan WPiA UW (1999–2001), członek, a następnie przewodniczący (2011–2014) Komitetu Nauk Prawnych Polskiej Akademii Nauk. Specjalizuje się w prawie konstytucyjnym, prawach człowieka i prawie administracyjnym.

prof. dr hab. Andrzej Zakrzewski

Wydział Prawa i Administracji UW

W 1989 r. uzyskał na Wydziale Prawa i Administracji UW stopień doktora nauk prawnych na podstawie rozprawy pt. *Położenie społeczne i prawne Tatarów w Wielkim Księstwie Litewskim XV–XVIII w.* (promotor: Juliusz Bardach). W 2001 r. otrzymał na tym samym Wydziale stopień doktora habilitowanego nauk prawnych w zakresie prawa, specjalność: historia państwa i prawa, na podstawie dorobku naukowego oraz monografii pt. *Sejmiki Wielkiego Księstwa Litewskiego XVII–XVIII wieku. Ustrój i funkcjonowanie: sejmik trocki*. W 2014 r. uzyskał tytuł naukowy profesora nauk prawnych. Specjalizuje się w dziejach prawa i ustroju Wielkiego Księstwa Litewskiego. W latach 2002–2012 pełnił funkcję dyrektora Instytutu Historii Prawa WPiA UW. Od 2003 r. kierownik Zakładu Historii Prawa i Ustroju Polskiego IHP UW. Przewodniczący Komisji Lituanijskiej przy Instytucie Nauk Historycznych PAN, członek Towarzystwa Naukowego Warszawskiego. Redaktor naczelny czasopisma „Rocznik Lituanijski”, członek komitetu redakcyjnego „Czasopisma Prawno-Historycznego”. (biogram częściowo za [https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Zakrzewski_\(prawnik\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Andrzej_Zakrzewski_(prawnik)), dostęp 23.05.2022)

dr Michał Ziółkowski

Akademia Leona Koźmińskiego

Doktor nauk prawnych (2017); specjalność: prawo konstytucyjne, sądowa kontrola konstytucyjności prawa, teoria prawa konstytucyjnego, odpowiedzialność odszkodowawcza władzy publicznej, prawa człowieka; magister nauk prawnych (2009); laureat nagrody „Państwa i Prawa” za najlepszą pracę doktorską z dziedziny nauk prawnych (2019); autor arty-

kułów naukowych oraz rozdziałów w monografiach, opublikowanych przez prestiżowe wydawnictwa (CUP, Wolters Kluwer, CH Beck); autor referatów w języku polskim i angielskim na konferencjach organizowanych przez zagraniczne uczelnie (European University Institute, Dublin City University, WZB Berlin Social Science Center, University of Salamanca, Scuola Superiore Sant’Anna di Piza, Akademie věd České Republiky, Taiwan Academia Sinica); członek zespołów badawczych i wykonawca w projektach finansowanych przez Narodowe Centrum Nauki – m.in. *Konstytucjonalizm europejski. Pluralistyczna koncepcja relacji prawa unijnego i krajowego w orzecznictwie sądowym* (2018–2021); *Tożsamość konstytucyjna i tożsamość narodowa państwa członkowskiego UE* (2014–2019) oraz *Konstytucyjne prawo intertemporalne* (2014–2018). (biogram za <https://www.kozminski.edu.pl/pl/spolecznosc/wizytowka/dr-michal-ziolkowski>, dostęp 23.05.2022)

17. SPOSÓB PRZEPROWADZENIA EWALUACJI ZAJĘĆ I CAŁEGO PROGRAMU SZKOŁY LETNIEJ.

Po zakończeniu zajęć uczestnicy_czki wypełnią (anonimowo) internetową ankietę dotyczącą szkoły, zawierającą pytania dotyczące jej programu i organizacji, a także jej (spożewanego) wpływu na ich rozwój badawczy.

18. W ZAŁĄCZNIKU – wykaz materiałów przekazywanych doktorant_k_om podczas zajęć wraz z ich kopią.

Zob. pkt 11 – literatura przedmiotu obowiązkowa i dodatkowa.